

REMISSYTTRANDE

Dnr 2022-006668

Till
Energimyndigheten

Remissvar rörande promemorian Verifiering av markkriterier för svensk agrobiomassa

Svebio har tagit del av rubricerade promemoria och vill framföra följande:

Svebios synpunkter i sammanfattning

- . Promemorian har inte tillräckligt hanterat de osäkerheter som finns kring biomassa som varken skördas på skogsmark eller på åkermark. Det finns en mycket stor potential för sådan biomassa.*
- . Det behövs förtydliganden kring biomassa som skördas på jordbruksmark enligt den definition som ges i promemorian, men som inte är skörderester eller odlade energigrödor (salix och poppel).*
- . Energimyndigheten bör ta fram ett förenklat rapporteringsverktyg för biomassa från salix och poppel.*
- . Man bör undvika låsningar kring definitioner av naturskog och skog med stor biologisk mångfald med tanke på kommande revision av förnybartdirektivet och beslut om EU:s skogsstrategi.*

Enligt promemorian definieras agrobiomassa som biomassa producerad på jordbruksmark, och med jordbruksmark avses åkermark, betesmark och slåtteräng. Utsträckningen av jordbruksmarken framgår av Jordbruksverket databas Hållkollen. Skogsbiomassa är biomassa producerad på skogsmark enligt skogsvårdslagens definition.

I Energimyndighetens vägledning (ER 2021:33) anges på sidan 53 - 54 att "salix och poppel odlat på jordbruksmark" och "biomassa från betesmarker" är att betrakta som övrig agrobiomassa och omfattas av markkriterier, medan "parkavfall" och "biomassa från underhåll av infrastruktur och tätortsmark" är att betrakta som annan restprodukt eller avfall och därför inte omfattas av markkriterier.

Man borde kunna utgå från att även biomassa som uppkommer kring annan bebyggelse än tätortsmark borde kunna inkluderas i "annan restprodukt eller avfall", och detta bör tydliggöras i vägledningen. Det kan t ex gälla träd kring spridd bebyggelse utanför tätorter. Vi känner till exempel där man skördat och flisat mycket stora volymer biomassa i nordsvenska byar, där det skett en omfattande igenväxning med sly, buskar och träd på mark som inte är skogsmark och inte heller används som jordbruksmark idag.

Utöver biomassa som skördas på betesmark uppkommer det biomassa i anslutning till åkermark. I promemorian förs en diskussion om skogsbyn (sid 14) och andra trädbärande element i odlingslandskapet. Det framgår inte tydligt om den biomassa som produceras ska betraktas som agrobiomassa, skogsbiomassa eller "annan restprodukt eller avfall". En kategori som inte omnämns är buskar och träd i och längs diken.

Jordbrukaren måste med jämna mellanrum röja i gränzonen mellan åker och skog, i diken, vid åkerholmar, längs vägar osv, och all denna röjningsved blir biomassa för energiändamål. Det är viktigt att den kan användas utan att markägaren behöver göra en byråkratisk rapportering för markkriterier, kriterier för minskade växthusgasutsläpp och spårbarhet för denna biomassa.

Det behövs också ett klarläggande av hur växthusgasutsläppen från agrobiomassa ska beräknas på ett enkelt sätt. I Förnybartdirektivet och hållbarhetslagen finns standardvärden för "flis från restprodukter från skogsbruk". Dessa standardvärden måste också kunna användas för flis från biomassa från betesmarker och jämförlig biomassa som kommer från jordbruksmark. För skottskog med kort omloppstid (salix) och poppel finns standardvärden som kan användas.

Energiskogsflis

Tillförseln av salixflis har minskat kraftigt under senare år, enligt den officiella statistiken över oförädlade biobränslen. Den odlade energiskogsarealen har enligt Jordbruksverkets statistik minskat från 12 500 för tio år sedan hektar till idag 7 500 hektar. Odlingen är spridd på många markägare. Svenska företag, forskare och myndigheter har gjort stora insatser för att utveckla energiskogsodling som ett rationellt och högproduktivt system för att producera biomassa på åker. Under senare år har poppel och andra snabbväxande lövträd etablerats som alternativ till salix.

Ibland framförs uppfattningen att den svenska salixsatsningen var misslyckad. Detta är helt enkelt inte sant. Däremot blev det svårigheter att plantera salix efter EU-inträdet 1995 eftersom den gemensamma jordbrukspolitikerna inom EU innehöll ett antal hinder för salixplantering. Det finns också generellt mycket gott om biobränsle och därför har behovet av salixodling varit lågt. Om fossila bränslen nu faktiskt ska ersättas kan salixodlingen spela en stor roll i Europa. I Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande (SOU 2020:4) framhålls etablering av salixodling på 40 000 hektar åker i Sverige som en möjlig åtgärd för ökad kolinlagring på jordbruksmark.

Genom att energiskogsbränslen klassificeras som agrobränslen omfattas de av ett mer komplext regelverk än skogsbränslen. Risken är stor att värmeverk som är rapporteringsskyldiga avstår från att köpa salixflis om man uppfattar att rapporteringen är för komplicerad. Inom EU förbereds reviderade hållbarhetskriterier som kan innebära att även små värmeverk i framtiden måste rapportera. Det kan leda till att salixodlarna får ytterligare minskad avsättning för sin flis.

För att inte hållbarhetsrapporteringen ska bli "spiken i kistan" för den kvarvarande salixodlingen är det angeläget att Energimyndigheten tar fram en förenklad rapporteringsmall för salixbränsle.

Kriterier gällande områden med hög biologisk mångfald

Promemorian behandlar frågor kring definitioner av naturskog och skog med stor biologisk mångfald. Skälet är att agrobiomassa inte får komma från marker som 1 januari 2008 eller därefter utgjordes av naturskog eller av trädbevuxen mark med stor biologisk mångfald. Bakgrunden till kriterierna i förnybartdirektivet är att man vill förhindra att man skördar energigrödor på mark som avskogats. Frågan är i första hand relevant för import från tropiska områden och saknar i allt väsentligt relevans för odling i Sverige, eftersom det inte sker någon nyodling i Sverige på tidigare skogsmark. Det känns därför överflödigt att utreda detaljerna kring detta.

Frågor kring urskog, naturskog och skog med stor biologisk mångfald berörs i den pågående revideringen av förnybartdirektivet (RED III) och den svenska regeringen och de svenska myndigheterna kommer att behöva tillämpa det reviderade regelverket. Även EU:s skogsstrategi berör de här frågorna.

Det är angeläget att inte nu föregripa kommande tolkningar som i första hand berör skogsbiomassa genom att nu låsa sig för definitioner kopplade till agrobiomassa, särskilt som dessa tolkningar och gränsdragningar i praktiken saknar betydelse för rapporteringen av agrobiomassa.

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
VD

Kjell Andersson
Näringspolitisk chef